

Ljudje, kadri so najdragocenejše kar imamo

STRUC Vinko, dvakratni udarnik,
železokrivec gradbenega podjetja
»Gradis« v Strnišču, član KPJ, sin

malega kmeta, pri podjetju dve leti,
vesten, požrtvovalen in marljiv dela-
vec in vzoren član sindikata.

BOGME Hilda, delavka, mati šestih
otrok, proletarka, članica gradbe-
nega kolektiva »Gradis«, pri podjetju
zaposlena eno leto in pol, doma iz

Lovrenca, vztrajna in vzorna dela-
vka, ki ne pozna nobenih težkoč pri
delu. Je zavedna članica sindikata.

CIRKVENČIČ Jože, betoner, za-
poslen pri gradbenem podjetju »Gra-
dis« v Strnišču eno leto, član mla-

diške organizacije, pohvaljen po
upravnih in mladinski liniji, dnevno
prekoračuje normo do 45 odst., zvest
in marljiv graditelj socializma.

Ob nezgodah je mnogo sočutja, pomagati pa si moramo sami

Bolnica in Drž. zavod za socialno
zavarovanje v Ptujju imata nešteto
dokazov o nesrečah in nezgodah, ki
segajo ravno tako v vrste otrok kot
v vrste odraslih. Nešteto pa je pri-
merov, ki niso drugje registrirani
kot v doživljajih staršev in sorod-
nikov, ki jih nesreče in nezgode naj-
bolj zadenejo. Ni nezgode, ki ne bi
občutno segla v osnovne življenjske
pogoje celotne družine. Težko je dan-
es najti starše, ki ne bi podvzeli za
zaščito otrok vseh možnih korakov,
ne ozirajo se na izgubo časa ali na
materialne žrtve.

Družba delovnih ljudi nove Jugo-
slavije je izbrala več oblik pomoči
v slučajih nezgod. Pomoč ljudem v
delovnem odnosu temelji na drugač-
nih pogojih in oblikah, kot pomoč
ljudem, ki niso v delovnem odnosu.
Zraven tega pa je dala ljudska
oblast možnosti za ustvaritev dodat-
ne pomoči. To ustvarja sama mno-
žica delovnih ljudi, ne glede na sek-
tor gospodarstva, v katerem sode-
luje. To ustvarjajo tudi najmlajši
državljeni FLRJ, šolarji osnovnih in
srednjih šol. Razvoj tovrstne pomoči
sicer stalno zadeva na problematično
vrednost raznih zavarovalnih družb
predaprilske Jugoslavije. Te so pod-
parolo pomoči ljudstvu izkoriščale
zbrana sredstva za vzdrževanje svoj-
jih vodstev in agentov. Kljub tej
tradiciji bivših zavarovalnic pa pro-
dirajo oblike in prednosti družbene-
ga zavarovanja nove Jugoslavije
med ljudstvo. Drž. zavarovalni zav-
od izvršuje sedaj funkcijo pristo-
jnih zavarovanj za slučaj razno-
vrstnih gospodarskih in življenjskih
nezgod.

Da bi se začel že pri najmlajših
razvijati smisel za družbeno pomoč,
ki marsikje presega vse oblike po-
moči sorodnikov, sosedov in znan-
cev ob najprisrčnejšem sočustvova-
nju, se izvaja v vseh šolah v ptuj-
skem okraju akcija za množično
vključitev šolarjev in dijakov v za-
varovalni odnos. Ta obstoja na en-
kratni letni obvezi vplačila prispev-
ka 10, 20, 30, 40 ali 50 din za člana,
za DOZ pa na obvezi enkratnega iz-
plačila premije 40.000 din staršem
ali skrbnikom, če je zavarovanega
otroka zadela nezgoda s posledico
trajne in popolne nesposobnosti za
delo. Iz tega zavarovalnega odnosa
ima DOZ tudi obvezo, enkrat poma-
gati staršem ali skrbnikom z dnev-
nim prispevkom 20 din za največ do
100 dni, če se je zavarovanemu otro-
ku pripetila nezgoda s posledicami,
da bi bilo poslabšano otrokovo zdrav-
je in če ne bi bil sposoben za polno
šolsko delo. Če pa je starše ali skrb-
nika zavarovanega otroka zadela
celo nesreča, da je otrok na posled-
icah nezgode umrl, je DOZ dolžan
pomagati z zneskom 4000 din za po-
grebne stroške. Z zvišanim letnim
enkratnim prispevkom 20, 30, 40 ali

50 din se zelo zvišajo obveze DOZ-a.
Pri plačilu prispevka 50 din je DOZ
dolžan pomagati staršem ali skrbni-
kom z izplačilom 200.000 din, če bi
njihovega zavarovanega otroka za-
dela nezgoda s posledico trajne ali
popolne nesposobnosti za delo.

Lahko je razumeti zatrdilo star-
šev, da jim denarna pomoč v slučaju
otrokov nezgode ne more zmanjšati
žalosti, vsi starši pa bodo priznali,
da je sami ne morejo zmanjšati, če-
tudi bi dali vse od sebe, karkoli je
do nezgode predstavljalo zanje osnova
življenjska sredstva za celotno
družino. Pomoč v nezgodi pa ravno
zasleduje cilj preprečitve, da bi ne-
zgode segale v materialne prilike
družin ter da bi imele večji obseg in
posledice, kot je to v socialistični
družbi sploh dopustno.

Razumevanje za ostvareitev mno-
žične pomoči v slučaju nezgod so
stoodstotno razumeli starši otrok,
uprave in učiteljske osnove šole v
Markovcih, Podlehniku, Veliki Ne-
delji, Podgorcih ter gimnazije v Or-
možu. V Zavrču je bil doslej dosežen
le 46 odstotni uspeh, v Hajdini 19%,
pri Vidu 17%, v Žetlah in Majš-
perku 16 odstotni uspeh, med tem
ko so šole v Desterniku, Bolfenu,
Narapljah in Cirkulanah po doslej
doblenih podatkih brez uspeha.
Ptujski okraj v celoti v tem pogledu
na področju Slovenije ni zavzel za-
vidnega mesta, saj je od 10.856 učen-
cev h šol zavarovanih samo še
5494 učencev, ki so plačali premijo
po 10 din.

Med zavarovanimi otroki je bilo
doslej največ nezgod otrok iz šole
pri Vidu. Starši Lesjak Julijane, Ma-
roh Alojzije in Stigar Francke so
prejeli skupno din 1970.— za dneve
zdravljenja. Najtežjo poškodbo je
imela Stigar Francka, za to je DOZ
v tej nezgodi izplačal din 1480.— po-
moči. Vsakdo bi lahko priznal, da ob
30 dinarjih skupno plačane premije
treh imenovanih din 1970.— pomoči
predstavlja družbeno pomoč, ki je
ob sedanjih razvojnih pogojih ne
smemo prezreti. Pomoč Vimer Majdi
iz osnovne šole v Ptujju je znašala
600 din, pomoč za pogrebne stroške
za dijaka Toplak Janeza pa 4000 din.
To so primeri, ki potrjujejo resnico
o DOZ-u in otroškem množičnem
zavarovanju.

Ker je čas za zavarovanje za to
šolsko leto do 31. decembra t. l., bo-
do nedvomno doslej zaostale šole
skupno s starši šolskih otrok doume-
li, da temeljijo minimalne obveze
zavarovanja in velike obveze DOZ-a
na načelih socialistične družbe o ču-
vanju otrok in družin tudi pred po-
sledicami nezgod.

Obveznosti DOZ-a bodo tako do-
sledno izvajane, kakor dosledno bo-
do starši in šole prijavljale DOZ-u
vse primere nezgod zavarovanih
otrok. Pri množični organizaciji ne-

Do 29. novembra t. l. bodo mladinci iz ptujskega okraja izpolnili obsežne naloge

V velikih pripravah za Praznik repu-
blike 29. novembra ne zaostajajo mla-
dinci iz ptujskega okraja. Kot so praz-
novali prejšnje državne praznike z iz-
polnitvijo delovnih obvez, tako so tudi
za 29. november prejeli obveze, ki jih
bodo izvedli v danem roku. Med takimi
aktivni mladinci so se doslej izkazali
mladinci iz SOZ Osojnik, melioracijske
šole in Pletarne v Ptujju, ki so zgled
ostalim aktivom v okraju, v kolikor ti
sami niso ničesar podvzeli za proslavo
29. novembra.

Mladinci iz aktivna iz SOZ Osojnik so
sprejeli med drugim sledeče obveze:

1. Ustanovili bomo izobraževalni tečaj,
katerega bo obiskovalo 17 mladinc-
cev.
- a) V tečaj bomo vključili mladince
iz aktivna Grajena in Mestni vrh.
- b) Skozi izobraževalni tečaj se bo-
mo povezali s to mladino ter ji
pomagali postaviti organizacijo
doma v svoji vasi.
2. Formirali bomo strojni-traktorski
krožek.
- a) V njega bomo vključili več mla-
dine našega aktivna.
- b) Stremeli bomo za tem, da bomo
v krožek vključili tudi mladine
vasi.
3. Ustanovili bomo fizikolturni vod.
- a) V njega bomo vključili vso mla-
dino našega aktivna.
- b) V njega bomo vabili tudi star-
rejše zadružnike.
- c) V njega bomo vključili tudi ostalo
mladino ter po ugotovitvi voda po-
staviti fizikolturni aktiv.
4. Imeli bomo 2-tedensko študij.
- a) Imeli bomo konzultacijo po za-
družnih pravilih ter nagrajeva-
nju organizacije.
5. Popravili bomo matičnjak, da ga
očuvamo mraza.
- a) Očistili bomo stroje ter jih po-
spravili.
6. Pomagali bomo pri gradnji svinja-
kov ter pri gradnji istih dali 100 ur.
7. Začeli si bomo urejevati njivo, ki
jo smo dobili od SOZ. Delali bomo
poskuse za višji hektarski donos.
8. Proslavili bomo 29. november s kul-
turno prireditvijo.
- a) Dali bomo recitacije.
9. Organizirali bomo 2 izleta in sicer
enega v VINOZO Limbuš-Pekre
in tovarno Strnišče.
10. Obiskali bomo 2 predstavi kina
(skupno).
11. Posvečali bomo veliko pozornost
pionirski organizaciji, ki se bo od-
ražalo preko izletov, na katere bo-
mo povabili tudi pionirje.
12. Ves čas tekmovanja bomo sprova-
jali agitacijo (med zadružniki) za
volitve v KLO-je.
- a) Okrasili bomo volišča.
- b) Skrbeli bomo za razpoloženje na
voliščih.
- c) V to politično nalogo odnosno
akcelo bomo vključili tudi ostalo
kmečko mladino.

Mladinski aktiv melioracijske šole je
sprejel nalogo, da bo naučil 10 mla-
dec-Makedoncev, tečajnikov melioraci-
jske šole v Ptujju, čitati in pisati latnico
Na dan 29. novembra bodo sprejeli v
mladinsko organizacijo 8 mladincev,
ustanovili bodo dva šahovska krožka.

zgodne pomoči ne sme biti vpraša-
nja čuvanja sredstev, temveč edino
in predvsem čuvanje zdravja in živ-
ljenj naših otrok ter delovnih ljudi,
ki so najdragocenejši zaklad, ki ga
ima socialistična Jugoslavija.

dva študijska krožka in en debatni kro-
žek itd.

Člani mladinskega aktivna Pletarne
Ptuj pa so sprejeli obvezo, da bodo
pred 29. novembrom tekmovali po Si-
rotanovičem načinu, da bodo izdelali
15 košar za krompir, katere bodo poklo-
nili najboljšemu kmečkemu ali zadruž-
nemu aktivu v Mariborski oblasti ter
da bodo pomagali pri volitvah v KLO-je
s tem, da bodo poslali svoje člane in
članice v poedini vasi na pomoč.

Iz teh obvez je razvidna velika ljube-
zen mladine do našega ljudstva in nje-
govega vodstva Partije in države ter
ogorčenje napram nekaterim predstavi-
kom sosednih socialističnih držav, ki
poskušajo s klevetami in lažni izpod-
nemu aktivu v Mariborski oblasti ter
da bodo pomagali pri volitvah v KLO-je
s tem, da bodo poslali svoje člane in
članice v poedini vasi na pomoč.

S.

Kako smo okrasili grob talcev

Cirkulane, 2. nov. 1949

Pionirji odreda Maksa Bračiča v Cirk-
lanah nismo pozabili, da moramo poč-
stiti spomin na naše talce, zato smo se
pripravili za 1. november t. l. Nanosili
smo si smrečja in raznovrstnih rož ter
smo spleli 9 vencev.

Dne 30. oktobra t. l. smo se zbrali na
šolskem dvorišču. Z vsemi našimi pio-
nirskimi zastavami, venci in cveticami
smo v povorki odkorakali na grob talcev.

Ob grobu nam je upravitelj šole v
kratkem nagovoru prikazal trpljenje in
težko borbo padlih borcev. Nato je de-
klamiral tov. Janžekovič Ana pesmico:
»Na Kordunu grob do groba«, Ptem smo
še zapeli pesem: »Žrtvam«. Nato so dali
fantje predvojaške vzgoje nekoliko čast-
nih strelav.

Ta počastitev spomina na padle borce
je bila kratka, vendar zelo ganljiva in
prisirčna. Misli vsakega udeleženca so se
usmerile v dneve umiranja naših talcev
za svobodo. Njihova hrabrost nam bo
vsem v vzpodbudo in v veselje do po-
žrtvovalnega dela za domovino.

Za domovino s Titom — naprejl!

N. P.

OBVESTILO

Obveščamo vse članice okrai-
nega plenuma AFŽ kakor vse se-
kretarke in predsednice vaških
odborov AFŽ, da se vrši dne
24. nov. 1949, ob 8. uri zjutraj za-
sedanje okrajnega plenuma AFŽ
v prostorih Ptujškega gledališča
s sledečim dnevnim redom:

1. Organizacijsko politično po-
ročilo.
2. Problematika o zaščiti ma-
tere in otroka.
3. Diskusija.
4. Sklepi.

Z ozirom na važne naloge, ka-
tere stoje pred organizacijo AFŽ
v času volitev v KLO, vabimo vse
čl. delegatke, sekretarke in pred-
sednice vaških odborov, da se
plenuma polnoštevilno udeleže.

S. F. — S. N.

Okrajni odbor AFŽ Ptui

M. Iljin

Priroda in ljudje

O LJUDEH, KI SO SE RODILI PREZGODAJ

(Nadaljevanje)

Našo navadno jablano »kitajko« je
križal z »belim zimskim calvillom« iz
Francije, ki daje najboljša, najdražja ja-
bolka na svetu.

Toda Mičurin je napravil še drznejše
reči: križal je češnjo z divjo češnjo, češ-
njo s čremo, skorj z glogom, skorj z
nepljo in v njegovem sadovnjaku so
zrasli novi, čudežni plodovi, ki jih še ni-
kdar ni bilo na svetu: črne kislastosladke
jagode »sladkega ceropadusa«, velikanske
okusne jagode »okrasa severa«, veliki
grozdi sladkega »granatnega skorja«.

Poskusil je celo križati antonovko s
češnjo, slivo, brusko, skorjem, ribezljem
in kosmuljo ter dobil nekaj jabolk ne-
navadne zunanosti s pečkami krive, ne-
pravilne oblike. O tem pripoveduje v
svoji pred kratkim izišli knjigi.

Minevala so leta in desetletja. V Miču-
rinovi drevnici so venomer nastajale no-
ve, čudovite rastline. Okoli nje pa se je
življenje vleklo dalje po starem, nekaj
korakov proč od čudežnega Mičurinovega
drevja so rastle po starem prav tiste kisle
antonovke in trpke tenkovke. Človek bi
bil mislil, da Mičurinovo delo deželi ni
potrebno, da se je tudi on prav tako ka-
kor Čjolkovski rodil prezgodaj.

Toda bolje se je roditi prezgodaj ka-
kor prepozno. Bolje je biti človek prihod-
nosti kakor človek preteklosti. Mičurina
je čas dohitel.

To se je zgodilo, ko se je izvršil v Ru-
siji prevrat.

K Mičurinu v Kozlov je prišla iz Moskve
brzojavka:

»Poskusi za ustvarjanje novih kulturnih
rastlin so izrednega pomena. Pošljite takoj
poročilo predsedniku sveta ljudskih
komisarjev Leninu.«

Nenadoma se je pokazalo, da je Miču-
rinovo delo potrebno in važno za vso
velikansko deželo.

Mičurinova drevnica se je večala in
je narasla na tisoče hektarjev. Mičurin
sam je umrl leta 1935. Njegovo delo pa
živi. Drevnica vzgaja nove vrste in jih
razpošilja po vsej deželi poskusnim posta-
jam.

V mestu sta dve znanstveni ustanovi, ki
obe nosita Mičurinovo ime: Institut za
znanstveno raziskovanje sadjarstva in
Visoka šola za sadjarstvo.

Na tucete učenjakov dela v drevnici
»sadjarja« Mičurina.

In danes ne govorimo več o Mičurinu
kot o kozlovskem sadjarju, marveč o
Kozlovem kot o Mičurinovem mestu.

Mesto je dobilo novo ime: Mičurinsk.

USTVARJANJE RASTLIN IN ŽIVALI

V prirodi so se ustvarjale nove vrste
rastlin in živali v teku milijonov in mi-
lijonov let. Ljudje so ustvarjanje živih
bitij na zemlji pospešili: v nekaj tisoč-
letjih so ustvarili vso raznoliko množico
svojih domačih živali in rastlin.

Iz velikanskih zalog prirode so jemali
šape, glave, trupe, stebra, liste, plodove,
in jih na razne načine sestavljali.

Zato imamo na zemlji toliko raznih
vrst pšenice, ječmena, hrušk, jabolk,
krav, psov in konj.

Samo psov imamo več sto pasem.
Imamo pritlikave pse, ki jih lahko vtakne-
mo v žep, in pse-velikane, ki so skoraj
tako visoki kakor konji. Imamo do-
bro odete pse, kosmate, volnate, in pa
gole pse, ki so skoraj brez dlake. Ena
vrsta psov ima dolg gobec, druga okrog-
lega, ena je podobna volku, druga lisici,
tretja opici.

In koliko pasem imamo pri konjih,
ovcah, govedu!

Vse te pasme so nastale iz nekdanjih
divjih pasem z izborom in s križanjem.
In to delo se vrši vedno hitreje.

V prejšnjih časih so vzrejali ljudje
nove pasme kar na slepo, ne da bi bili
razumeli, kako in zakaj se podedujejo
svojstva od pokolenja do pokolenja.

Dogajalo se je, da je bilo delo celih
desetletij zastoj: vzgojene rastline ali
vzrejene živali so nenadoma v nekem
pokolenju nehale biti podobne svojim
očetom in materam ter so postale podob-
ne praprabicam in prapraderom, ka-
kor da bi ne bilo nobenega križanja pa-
sem. In ljudje niso mogli razumeti, za-
kaj se je to zgodilo. Dogajalo se je, da
se je križanje zdaj posrečilo, zdaj pa iz-
jačilo. Neuspehi so si sledili drug za
drugim. Na tisoče živinorejcev in sadjar-
jev, ki so imeli smolo, je prišel eden
s srečno roko. Človek mora imeti pose-
be čut, kakor sta ga imela Mičurin in
znani ameriški sadjar Burbank, da ne
zablodi. Biti mora posebno vztrajen, da
se vzbada leto za letom z eno in isto na-
logo.

Delo šlo hitreje izpod rok, odkar je
prišla gojiteljem rastlin in rejcem živali
na pomoč znanost. Človek bi mislil, da
je podobnost med sorodniki čisto pre-
prosta reč. A šele v zadnjem času za-
čenjajo ljudje razumeti, kako pride do
te podobnosti in kako je mogoče nanjo
vplivati.

V tucatih laboratorijev in na sto in
sto poskusnih postajah proučujejo učen-
jaki zakone dednosti.

Na najrazličnejše načine križajo vse
mogoče pasme in živali ter skrbno za-
pisujejo njihova svojstva. Dolga leta vo-
dijo rodovnike kakega znamenitega
konjskega rodu. Z velikansko pazljivo-
stjo proučujejo rodovnik graha, kakor
da ne gre za navaden grah, marveč za
kake cesarja Graha.

Pa so učenjaki že kaj dognali?

Da, nekaj že vedo. A treba bo še mno-
go opazovanja in poskusov, da si bomo

do konca razjasnili zakone dednosti, da
bomo dokončno razumeli preprosto stvar:
zakaj so otroci podobni staršem, vnuki
babicam in dedom, nečaki stricem in
tetam.

Poglavitna težava pri proučevanju za-
konov dednosti tiči v okolišnosti, da za-
hteva tako proučevanje dolgih razdobj.
Za tri pokolenja pšenice so potrebna
tri leta. Za tri pokolenja konj — za ko-
nja-deda, konja-očeta in konja-vnuka —
je treba devet, včasih pa celo dvajset
let.

Kako bi lahko tu pospešili delo zna-
nosti?

BESEDA O MUŠJEREJI

Imamo panogo reje živali, o kateri
malokdo ve: mušjerejo. Poleg govedo-
rejcev, svinjerejev, kurjerejev, ovce-
rejcev, kunčjerejev in rejcev psov so
tudi mušjereji, to so ljudje, ki vzrejajo
muhe.

Redijo na tisoče muh, jih krmlijo in
zanje skrbijo. Vzrejajo vse mogoče
muše pasme: z dolgimi in s kratkimi
krili, s sivimi in s črnimi telesom, z be-
limi in z rdečimi očmi.

O mušjereji pišejo knjige in predava-
jo.

Pred kratkim je prišel v Leningrad
predavat ameriški profesor Calvin Bridges.
V svojem predavanju je podrobno
govoril o reji vinske mušice-dozofile
in našel vse koristi in prednosti mušje-
reje nasproti drugim vrstam reje živali.

Prva prednost: mušica-drozofila je zelo
majhna — nekaj milijardkrat manjša od
krave, da celo od konca. Okoli milijon
mušic tehta en kilogram. Za čredo je
torej treba zelo malo prostora. Tisoč
»glav živine« lahko spravimo v eno ška-
tlico. »Ni treba polji, ni treba hlevov.«
je izjavil Calvin Bridges. Dodamo še
lahko, da tudi ni treba pastirjev in
zvončkov pod vratom.

Druga prednost: mušjo čredo zelo
lahko nakrmimo. Profesor Bridges je de-
jal, da »stane krma za nekaj sto muh v

teku vsega njihovega življenja le neka-
koepek.«

Tretja prednost: mušja čreda raste
mного hitreje kakor čreda krav ali ovac.
Vsaka mušica odraste v desetih dneh, v
v dveh-tre dneh že babice, v tridesetih
prababica, v štiridesetih praprababica.
Vsaka mati ima nekaj sto ali celo tisoč
otrok. Vsaka babica ima torej milijon
vnukov, vsaka prababica milijarde pra-
vnukov.

Tako ni prav nobenega dvoma, da je
mušjereja

1. mnogo cenejša,
2. mnogo preprostejša in
3. mnogo hitrejša

kakor konjereja, govedoreja, ovčereja
in reja ostalih domačih živali.

Vse to je jasno kakor beli dan. Ena
stvar pa ni razumljiva.
Muh ne jemo, na muhah ne jezdimo.
muhe ne dajejo ne mesa ne volne ne
mleka. Muha je popolnoma nekoristna,
da, celo škodljivo bitje. Ljudje si niso
brez razloga izmislili najbolj kruta in
zavratna sredstva za uničevanje muh
na primer s strupom prepojen papir s
strašnim napisom »Smrt muham!« (dobro
je, da muhe ne znajo brati, sicer ne bi
nobena sedla na tak papir) ali lepilni
papir, ki zgrabi muho za nogo in je ne
izpusti več, ali stekleno past v katero
muha lahko vleti, a izleteti ne more.

Muh, iztrebljajo brez usmiljenja tudi
najbolj kroki ljudje, celo tisti, o kate-
ri, pravijo, da »niti muhi ne bi storili nič
žalega.«

Cemu torej vzrejamo muhe? In zakaj
jih potrebujemo?

Morda v zabavo kakor vzrejajo na
primer v tujini bradate psičke-spačke?
Toda muhi vendar ne moreš nadeti
ovratnička. Muhe ne moreš peljati na
vrvcji na sprehod. Cemu vendar goji-
mo muhe?

Ne gojijo jih za kratkočasje. Mušje-
reja je zelo važen posel. Lahko natančno
dokažemo, da mušjereja ni samo preprost
in cenen, ampak tudi izredno koristen
posel.